

Briuselis, 2016 m. vasario 12 d.
(OR. en)

5685/1/16
REV 1

EDUC 15
SOC 44
EMPL 28
JEUN 12
ECOFIN 61

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 5544/16 EDUC 12 SOC 36 EMPL 26 JEUN 9 ECOFIN 45 + COR 1

Dalykas: Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucijos „Socialinio bei ekonominio vystymosi ir įtraukumo skatinimas ES pasitelkiant švietimą: švietimo ir mokymo indėlis į 2016 m. Europos semestrą“ projektas

Per kelis posėdžius Švietimo komitetas parengė pirmiau nurodytą tekstą siekiant jį priimti 2016 m. vasario 24 d. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdyje.

Dabar tekstui iš esmės pritaria visos delegacijos.

Todėl Nuolatinių atstovų komiteto prašoma perduoti tekstą Tarybai priimti ir vėliau paskelbti Oficialiajame leidinyje.

2016 m. vasario 24 d.

**Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių
valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija
dėl socialinio bei ekonominio vystymosi ir įtraukimo skatinimo ES pasitelkiant švietimą:
švietimo ir mokymo indėlis į 2016 m. Europos semestrą**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ
VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,

ATSIŽVELGDAMI Į

- Europos Komisijos parengtą 2016 m. metinę augimo apžvalgą „Ekonomikos atsigavimo stiprinimas ir konvergencijos skatinimas“¹;
- Europos Komisijos 2015 m. Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenį²;
- 2015 m. Tarybos ir Komisijos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) įgyvendinimo bendrą ataskaitą „Nauji Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje prioritetai“³,

¹ Dok. 14270/15.

² ISBN 978-92-79-50621-5.

³ OL C 417, 2015 12 15, p. 25–35.

Europa susiduria su visuomeninio pobūdžio uždaviniais, kurių yra daug ir kurie kyla vienu metu.

Nors apskritai Europos Sąjungos ekonomika pamažu atsigauja, finansų ir ekonomikos krizės poveikis mūsų visuomenei išlieka. Skirtumai tarp valstybių narių ir jų viduje tebedidėja ir dėl to susidaro ilgalaikis disbalansas. Daugelyje šalių jaunimo nedarbas vis dar yra pavojingai didelis, o išsilavinimo lygis – nepakankamas.

Dėl dabartinės pabėgėlių krizės kyla didelių iššūkių mūsų visuomenei ir mūsų švietimo sistemoms. Mūsų bendra pareiga sukurti tokią aplinką, kurioje atsiskleistų visų talentai, neatsižvelgiant į asmens socialinę padėtį ar kilmę.

Tuo pačiu metu mūsų visuomenė susiduria su didėjančio radikalėjimo, kai kuriais atvejais vedančio į smurtą ir terorizmą, grėsmėmis. Tai dar aiškiau parodo, kokį svarbų vaidmenį atlieka švietimas ir mokymas skatinant įtraukumą, aktyvų pilietiškumą ir bendras pagrindines vertybes, kaip išdėstyta 2015 m. kovo mėn. Paryžiaus deklaracijoje⁴.

Šie pagrindiniai uždaviniai yra bendri ir turi svarbų poveikį švietimo politikai. Siekiant užtikrinti tvarų ekonomikos atsigavimą ir sumažinti skirtumus bei disbalansą, reikia atsako, kurio imdamosi valstybės narės veiktų kartu su ES institucijomis ir kitomis tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, EBPO, Europos Taryba ir UNESCO⁵.

⁴ Deklaracija dėl pilietiškumo ir bendrų laisvės, tolerancijos ir nediskriminavimo vertybių skatinimo pasitelkiant švietimą, Paryžius, 2015 m. kovo 17 d.

⁵ Visų pirma, JT darnaus vystymosi tikslas Nr. 4, skirtas švietimui ir mokymuisi visą gyvenimą [JT rezoliucija 70/1 *Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.*].

PRIPAŽĮSTA, KAD:

Suteikiant žmonėms reikiamų gebėjimų, kompetencijų ir žinių skatinamos inovacijos bei ekonomikos augimas, taip pat asmens savirealizacija ir gerovė. Tai geriausias būdas užkirsti kelią asmenims netapti bedarbiais, taip sumažinant skurdo ir socialinės atskirties riziką.⁶

Deja, pereinant iš švietimo sistemos į darbo rinką išlieka didelis gebėjimų trūkumas ir gebėjimų paklausos ir pasiūlos neatitiktis, todėl Europos šalių ekonomikai augti gali trukdyti tinkamai kvalifikuotų darbuotojų trūkumas, o tai savo ruožtu mažina tų šalių ekonomikos augimo potencialą⁷. Tačiau taip pat apgailestautina tai, kad daugelis aukštos kvalifikacijos darbuotojų gali atsidurti tokiose darbo vietose, kuriose nepakankamai išnaudojami jų talentai, o tai galėtų sumažinti jų individualų augimo potencialą.⁸

Švietimas ir mokymas gali labai prisidėti užtikrinant darnią visuomenę, taip pat gerai veikiančią darbo rinką. Švietimu ir mokymu turėtų būti užtikrintos vienodos sąlygos visiems ir jie turėtų pasitarnauti kaip tvirtas pagrindas siekiant užtikrinti socialinę ir ekonominę palankių sąlygų neturinčių asmenų grupių įtrauktį, apimdami visų formų įvairovę. Analogiškai, švietimui ir mokymui tenka itin svarbus vaidmuo ugdant kiekvieno asmens potencialą ir stiprinant gebėjimą kritiškai mąstyti bei priimti sąžiningus ir nepriklausomus sprendimus, ypač – bet ne išimtinai – socialinės žiniasklaidos kontekste.

⁶ 2016 m. metinė augimo apžvalga [dok. 14270/15, p. 8].

⁷ Pagal turimas žinias 39 % įmonių sunku rasti darbuotojų, turinčių reikiamų įgūdžių – [„Trečiasis Europos įmonių tyrimas“ (angl. k. „Third European Company Survey“), (2013), Eurofound].

⁸ 2014 m. *Cedefop* Europos įgūdžių ir darbo vietų tyrimas.

Nors švietimo sistemos daugeliu aspektų duoda gerų rezultatų ir iš esmės prisideda prie Europos ekonomikos augimo potencialo ir prie to, kad būtų užtikrinta atvira ir demokratinė visuomenė, išlieka kai kurių reikšmingų trūkumų. Itin didelį susirūpinimą kelia nemažai besimokančiųjų, kurie nepasiekia minimalių išsilavinimo standartų, kaip rodo naujausi duomenys apie mokyklos nebaigusius asmenų skaičių⁹ ir pagrindinių gebėjimų lygį.¹⁰ Socialinis ir ekonominis statusas, tai, kad asmuo yra migrantų kilmės, ir lytis vis dar turi didelę įtaką mokymosi rezultatams¹¹, o tai riboja emancipuojamąjį poveikį¹², kurį turėtų daryti švietimas ir mokymas.

TODĖL PATEIKIA tokį 2016 m. kovo mėn. Europos Vadovų Tarybai skirtą pasiūlymą švietimo ir mokymo srityje:

1. Švietimas ir mokymas turėtų būti itin svarbus visapusiško požiūrio elementas siekiant skatinti socialinę bei ekonominę vystymąsi ir įtraukumą. Tam reikia tikslinių švietimo sistemų reformų, siekiant patobulinti jų veikimą, kiek tai susiję su mokymosi rezultatais, dedant bendras pastangas, reikalingas norint atkurti darbo vietas ir tvarų augimą. Kadangi investicijos į švietimą ir mokymą yra palankios ekonomikos augimui ir jomis remiamas tiek atsigavimas trumpuoju laikotarpiu, tiek ilgalaikis ekonomikos augimas, joms turėtų būti teikiama pirmenybė tiek regioniniu, tiek nacionaliniu, tiek ES lygmeniu. Tam nebūtinai visais atvejais reikėtų didinti biudžetą, vietoj to būtų galima geriau paskirstyti išlaidas ir suteikti tinkamų paskatų kokybei gerinti.

⁹ 2015 m. švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis, 2 dalis. 2014 m. mokyklos nebaigusius asmenų skaičius ES sudarė 11,1 % 18–24 metų amžiaus gyventojų, t. y. nepasiektas strategijoje „Europa 2020“ numatytas 10 % tikslas.

¹⁰ 2015 m. švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis, 1.1 punktas. Remiantis naujausiu EBPO Tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) tyrimu (2012 m.), ES nepakankami yra 17,8 % moksleivių skaitymo rezultatai, matematikos – 22,1 %, o gamtos mokslų – 16,6 %, t. y. nepasiektas Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginėje programoje („ET 2020“) „ET 2020“ nustatytas 15 % lyginamasis standartas.

¹¹ 2015 m. švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis, 1.1 punktas.

¹² T. y. įgalinti asmenį įveikti suvaržymus ar apribojimus, kuriuos jis galėtų patirti dėl savo asmeninių ar socialinių ir ekonominių aplinkybių.

2. Gebėjimų, kompetencijų ir žinių plėtojimas žvelgiant iš mokymosi visą gyvenimą perspektyvos yra itin svarbus, kad būtų užtikrinta gerai veikianti darbo rinka, kurioje gali sėkmingai skleisti individualūs talentai. Reikia rasti būdų, kaip paruošti jaunimą atitikti kintančius darbo rinkos reikalavimus, kartu nuolat atnaujinant ir tobulinant darbo rinkoje jau dalyvaujančiųjų gebėjimus. Tiek švietimo, tiek užimtumo sektoriai turėtų kuo skubiau spręsti gebėjimų paklausos ir pasiūlos neatitikties atvejų ir gebėjimų trūkumų problemas. Be kita ko, tai reiškia, kad daugiau dėmesio reikėtų skirti universaliųjų gebėjimų ugdymui¹³ ir kad reikėtų skatinti mokymąsi darbo vietoje, skatinti numatyti būsimus gebėjimų poreikius ir propaguoti švietimo ir verslo sektorių partnerystes.

Gebėjimų ir kompetencijų ugdymas yra aktualus anaipol ne vien darbo rinkoje. Jis taip pat svarbus suteikiant atsakingiems piliečiams galimybę aktyviai dalyvauti visuomenės veikloje ir demokratiname gyvenime. Šie du tikslai vienas kitą papildo, kadangi gebėjimai ir kompetencijos, kurių reikia visuomenėje, įvairiais aspektais yra vienodai svarbūs ir darbo vietoje.

3. Struktūrinės reformos mūsų šalių ekonomikai modernizuoti turėtų būti vykdomos siekiant ugdyti žmonių gebėjimus, kompetencijas ir žinias, kad būtų skatinama inovacija ir produktyvumas bei remiamas įtraukumas. Atitinkamai reikėtų siekti padidinti švietimo sistemų emancipuojamąjį poveikį, užtikrinant vienodas sąlygas visiems, nepriklausomai nuo asmens socialinio ir ekonominio statuso, to, ar asmuo yra migrantų kilmės, ar lyties. Tai reiškia švietimo sistemų atvėrimą, kad būtų galima atsižvelgti į didėjančią besimokančiųjų įvairovę ir užmegzti ryšius su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.

¹³ Tokių kaip gebėjimas mokytis, problemų sprendimas, verslumo ir skaitmeniniai įgūdžiai, kūrybiškumas bei kritinis mąstymas.

IR PAREIŠKIA ĮSIPAREIGOJIMĄ

1. Bendradarbiauti siekiant skatinti socialinę bei ekonominę vystymąsi ir įtraukumą Europos Sąjungoje per švietimą, pasitelkiant reformas, susijusią politiką ir tikslines investicijas. Reikėtų nustatyti ir plačiai taikyti politikos kryptis, kurios pasirodė esančios sėkmingos, ir turėtų būti numatyta atitinkama parama jų įgyvendinimui kitose šalyse, kurios pageidauja remtis tokiomis politikos kryptimis formuodamos panašią politiką ar reformas.
2. Stebėti pažangą siekiant mūsų bendrų tikslų švietimo ir mokymo srityje ir toliau keistis žiniomis ir patirties pavyzdžiais, visų pirma remiantis neseniai peržiūrotomis „ET 2020“ prioritetinėmis sritimis ir struktūromis¹⁴. Tai darant turėtų būti užtikrintas nuoseklumas su pagrindiniais strategijos „Europa 2020“ tikslais ir valdymo priemonėmis įgyvendinant Europos semestrą, kartu visiškai laikantis subsidarumo principo, švietimo įstaigų autonomiškumo ir pedagoginės laisvės.
3. Tinkamai investuoti į švietimą visais lygmenimis, taip pat skatinti jį padidinti išsilavinimo lygį, nustatyti ir šalinti gebėjimų trūkumus ir gebėjimų pasiūlos ir paklausos neatitiktis atvejus bei didinti emancipuojamąjį švietimo ir mokymo poveikį. Šiuo tikslu visapusiškai pasinaudoti Europos priemonių, pavyzdžiui, Europos struktūrinių ir investicinių fondų, Jaunimo garantijų iniciatyvos, Europos strateginių investicijų fondo ir programos „Erasmus +“, teikiamomis galimybėmis.

¹⁴ Be kita ko, remiantis sutartais konkrečiais klausimais ir naujai įkurtomis darbo grupėmis (žr. 2015 m. lapkričio 23 d. priimtą 2015 m. bendrą ataskaitą (OL C 417, 2015 12 15)).

4. Teikiant pirminį rengimą ir tęstinį kvalifikacijos tobulinimą suteikti mokytojams tinkamas ir naujausias pedagogines priemones ir metodus, skirtus gebėjimų ir kompetencijų plėtojimui bei žinių įgijimui gerinti. Švietimo įstaigų atvėrimas išoriniam pasauliui turėtų būti neatskiriama šio požiūrio dalis visuose švietimo ir mokymo lygiuose. Siekiant šio tikslo turėtų būti skatinamos nacionalinės, regioninės ir vietos partnerystės, įtraukiant atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, pavyzdžiui, socialinius partnerius ir jaunimo sektoriaus atstovus, ir jomis turėtų būti siekiama spręsti konkrečias problemas.
5. Aktyviai padėti jauniems žmonėms, kurie dėl socialinio ir ekonominio statuso, dėl to, kad yra migrantų kilmės, arba dėl lyties turi menkas perspektyvas išsilavinimo ir užimtumo srityse, siekiant užtikrinti, kad niekas neliktų nuošalyje. Reikėtų stiprinti jaunų žmonių skaitmeninį ir medijų raštingumą, taip pat jų gebėjimą mąstyti kritiškai, reikėtų didinti jų socialinius įgūdžius ir pilietiškumo kompetencijas. Mokytojams ir mokyklų vadovams turėtų būti suteikta galimybių ankstyvame etape pastebėti nenoro dalyvauti veikloje požymius ir apie tai pranešti, siekiant pagerinti mokymosi rezultatus, užkirsti kelią mokyklos nebaigimo atvejams, užtikrinti socialinės atskirties ir smurtinio radikalėjimo prevenciją.

PRAŠO KOMISIJOS:

1. Atsižvelgiant į programos „Erasmus +“ 2017 m. darbo programą toliau skatinti visas iniciatyvas, kuriomis reaguojama į šioje rezoliucijoje nurodytas problemas, pasinaudojant visomis galimybėmis pagal dabartinę programą. Be to, daugiametės finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūra suteikia galimybę apsvarstyti, kaip šių problemų sprendimas gali būti veiksmingiausiai remiamas įgyvendinant įvairias esamas ES priemones, įskaitant programą „Erasmus +“.
2. Dar kartą patvirtinti švietimo ir mokymo svarbą visose laikotarpio po 2020 m. Europos iniciatyvose dėl ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo ir darnumo, taip pat atsižvelgiant į platesnio masto iniciatyvas, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų 2030 m. vystymosi tikslus. Tai itin svarbu švietimo sričiai, kuriai būdinga ilgalaikė perspektyva.

3. Iki 2016 m. gegužės mėn. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdžio pateikti savo būsimą pasiūlymą dėl naujos Europos įgūdžių darbotvarkės, kuria būtų remiamos valstybės narės, kuriame būtų galima apsvarstyti, be kita ko, galimybes, kaip sustiprinti įgūdžių ugdymą ir žinių įgijimą, atsižvelgiant į mokymosi visą gyvenimą perspektyvą, visų pirma šiose srityse:
- a. didinti išsilavinimo lygį, pripažįstant, kad įgytas vidurinis arba lygiavertis išsilavinimas yra paprastai laikomas minimaliu reikalavimu, siekiant užtikrinti sėkmingą perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką ir įgyti galimybę toliau mokytis;
 - b. gerinti mokymą, perteikiantį bendrąsias kompetencijas, kurios būtinos mokymuisi visą gyvenimą, įsidarbinimo galimybei ir aktyviam dalyvavimui visuomenės veikloje ir demokratiname gyvenime;
 - c. didinti Europos gebėjimą numatyti būsimus gebėjimų poreikius ir mažinti gebėjimų trūkumus bei gebėjimų paklausos ir pasiūlos neatitikties atvejus, pabrėžiant bendrą švietimo sistemos ir darbo rinkos sektorių atsakomybę, ir remtis šių abiejų sektorių iniciatyvomis;
 - d. skatinti didesnę skaidrumą ir geriau išnaudoti judžių ES darbuotojų ir besimokančių asmenų turimus gebėjimus ir kvalifikacijas;
 - e. atnaujinti aukštojo mokslo modernizavimo procesą Europoje, be kita ko,
 - gerinant kokybę ir didinant aktualumą rengiant ir dėstant mokymo programas,
 - remiant aukštojo mokslo įstaigų kaip regioninių inovatorių vaidmenį,
 - gerinant ryšius tarp aukštojo mokslo įstaigų šviečiamosios ir mokslinių tyrimų funkcijų,
 - suformuluojant poziciją dėl atvirojo ir internetinio aukštojo mokslo poveikio,
 - skiriant dėmesį aukštojo mokslo įstaigų pilietiniam vaidmeniui dalyvaujant dialoge su bendruomene,
 - užtikrinant, kad kiekvienas asmuo, turintis potencialą pasiekti gerų rezultatų aukštojo mokslo sistemoje, turėtų turėti galimybę tai daryti, nepriklausomai nuo to, kokios yra jo aplinkybės.

4. Padėti valstybėms narėms didinti švietimo ir mokymo indėlį į aktyvaus pilietiškumo skatinimą ir pagrindinių vertybių propagavimą, vykdant tolesnę veiklą, susijusią su Paryžiaus deklaracija¹⁵. Šiame kontekste užtikrinti sinergiją ir bendradarbiavimą su Europos Taryba dėl demokratinio pilietiškumo.
-

¹⁵ Deklaracija dėl pilietiškumo ir bendrų laisvės, tolerancijos ir nediskriminavimo vertybių skatinimo pasitelkiant švietimą, Paryžius, 2015 m. kovo 17 d.